

Propunere dramatică

O deosebit de demnă de luat în seamă propunere dramatică ne oferă revista Transilvania în nr. 12/1988. Este vorba de textul Jocul măștilor semnat de Mircea Tomuş, care pornind de la cazul atestat istoric al locotenentului Xaverius Probst dintr-un regiment secuiesc de graniță, care a manifestat mai mult decît înțelegere pentru răscoala valahilor de la 1784, realizează o indubitabilă imagine multifrons a existenței noastre ca popor, prin conștiința antagonică a unor eu-uri sibiene de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Interesant este că Mircea Tomuş nu lucrează cu o singură actualitate, ci cu mai multe, sugerîndu-ni-se nu numai continuitatea noastră spirituală și biologică, ci și o continuitate a vitregiilor vremurilor. Ceea ce se întîmîli în textul lui Tomuş în 1785 s-a mai întîmplat și în 1300 și în 1800... Personajele poartă nume cu substat și acționează în direcția acreditată de acestea. Este reluată o teorie a măștilor, a lumii ca spectacol, a permanenței înfruntărilor dintre bine și

rău. Ni se dezvăluie faptul, atestat ca atare de istorie, că stăpînirea cu care a avut de luptat Horia era constituită într-o nomenclatură, fapt care îi permite lui Michael Brukental și acolitului său Silas să corbească în numele unui noi din care ei fac parte și nu Xavi Probst. Faptul că Silas, fostul fiu de pădurar, a copilărit cu Probst și se instituie acum în cel mai mare dușman al său trimite desigur la surse mitice. Dar nouitatea, în materie de personaj, pe care o aduce Mircea Tomuş în piesa sa Jocul măștilor este acest panromânism al lui Xaverius Probst, instituit pe bazele unei neconfundabile asimilări de culturi materială și spirituală, la care se adaugă un fel de magnetism curgînd parcă din eternitate... Cum punerea în scenă a piesei solicită la maximum vizuinei regizorală și tolba cu soluții actricești, așteptăm cu interes premiere absolute, de la care, neîndoindu-ne, nu vom lipsi.

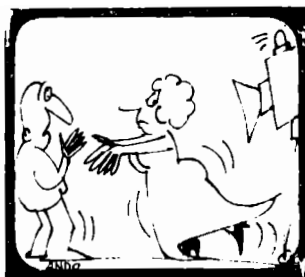
Mircea RAREȘ

Călcătura interbelică

Ne-a plăcut spectacolul de teatru TV cu Ciuta lui Victor Ion Popa. Text de valoare. Distribuție de zile mari: Valeria Seciu, Margareta Pogonat, Marian Buruiană, Mitică Popescu, Dan Condurache. O mai mare atenție prim-planurilor, lucru îmbucurător la regizarea Olimpia Arghir care ne amărise, în citeva spectacole anterioare, prin obsesia cadrelor cu poiene și ma-

carale în funcțiune. În această sărbătoare a teatrului, o mică amărăciune: mersul tinerelor actrițe. Neobișnuite cu lungimea interbelică a rochiilor, ele lăsau mai tot timpul impresia că se vor împiedica și vor pica peste noi, telespectatorii. E de înțeles că moda de azi (blugi sau fuste comode) le obișnuiește pe tinerele actrițe cu o călcătură mult depărtată de cea a femeilor interbe-

lice. Spectacolul de teatru cere însă o adaptare la epocă nu numai a ținutului și pălăriilor, dar și a mișcării de-a lungul și de-a latul scenei. Le-am

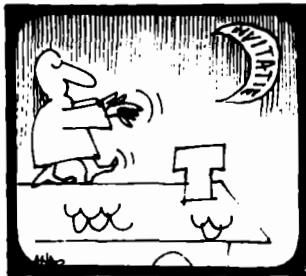

invita pe tinerele noastre actrițe s-o vadă pe Gina Patrichi în rolul Cleopatrei. Ar descoperi de îndată cum stă o femeie din anul 1989 să meargă ca o egipteancă dinaintea erei noastre. (I. S.).

Invitații cu sincopă

Nu e greu de înțeles că pentru un cercetător de peste ani principala sursă de documentare rămîne revista „Teatrul”. Iată o posibilă explicație a străduinței noastre de a nu lăsa în afara consemnării nici una din premierele din întreaga țară. O altă explicație trimite la datoria noastră gazetărească de a reflecta tot ce se întîmplă semnificativ în domeniul de care ne ocupăm. În îndeplinirea acestei misiuni imensa majoritate a teatrelor din București și din țară ne ajută ținîndu-ne la curent cu mersul premierelor. Primim din partea lor invitații telefonice sau în scris de a fi prezenți, prin redactorii și colaboratorii noștri, la spectacolele pentru presă. Se cuvin menționate astfel Teatrul Național, Tea-

trul Gieulești, Teatrul de Comedie, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, Teatrul „Ion Creangă”, Teatrul „Tândărică” din București, teatrele din Brăila, Iași, Cluj, Sibiu, Timișoara, Bacău. Conducerea unor teatre din țară (Brăila, Timișoara, Iași, Sibiu) au organizat, dintr-o nevoie de confruntare bărbătească a amuncii lor, microstagiuni pentru criticii din țară, încheiate cu discuții între reprezentanții presei și colectivele respective. Sînt însă și teatre de la care de mult n-am mai primit nici un semn: cele din Petroșani, Pitești, Baia Mare, Sf. Gheorghe, Galați, Arad, Satu Mare. Să fie atîta osteneală în formatul unui număr de telefon cu prefix sau în lipitul unui timbru pe o scrisoare? Să funcționeze

în cadrul teatrelor de provincie zicala că „ochii care nu se văd se uită”? Nu credem, o dată ce ne primim invitații nici de la Teatrul Mic, aflat peste drum de redacția noastră. Oricum, sîntem hotărîți să ne îndeplinim și în aceste condiții datoria noastră de a scrie despre toate premierele. (I. S.).

Greu de citit (dar de scris!)

cronici de teatru

Derutantă, ca să folosim un eufemism, cronica Nicolettei Gherghel la spectacolul Rața sălbatică, cronică apărută în „Luceafărul” din 11 februarie. Rața sălbatică... și atît, pentru că în cronică nu este menționat nici autorul piesei, nici teatrul pe scena cărui a fost montată. În schimb, considerațiile asupra spectacolului sînt pur și simplu năduitoare. De pildă (mărturisim că ne e foarte greu să alegem exemple posibile): „Structura mizanscenei în linii paralele și cercuri concentrice — corespun-

zind tehnicii dramaturgice a retrospectivei — stimulează fantezia regizorului Dan Alecsandrescu în alcătuirea unei minuțioase mișcări în scenă a actorilor, în rostuirea cu migală a fiecărei compoziții actoricești.” Am putea înțelege, din fraza citată, că structura mizanscenei (în linii paralele și cercuri concentrice!) care stimulează pe regizor a fost concepută de altcineva. Reproducem din aceeași cronică: „Devoalată, va intra puțin în alertă (!), măturînd energic prin casă, pentru a goni spiritele rele sau pentru a le infesta (!), va ronța bombone în nestire, va înghețeze teatral, continuînd să se agite în gol, pînă preia — cu singure — conducerea cordăbei lumii ei seci, moarte, prihănite. Jocul furios, cu albul imaculat al feței de masă mototolite cu ură, exprimă iritarea față de impedimentul temporar al

cranțelor ideale, care care nu au ce căuta în atmosfera bolnavă.”: „Uitîndu-și solemnitatea, vrea să se aplece să-și ridice basoul, apoi ochelarii căzuți: indispensabile orientării lui, ambele obiecte dezlănțuite (!) anunță asimilarea, prizonieratul lui în tentaculele caracatiței uriașe, prin căsătoria cu menajera.”

Să mai adăugăm că autoarea cronicii nu acordă nici o importanță concordanței timpurilor verbale, că virgulele sînt plasate după reguli greu de descifrat? Ar fi nepotrivit să ne legăm de asemenea nevrednice detalii! S-ar mai putea spune, totuși, că în cele mai multe cazuri confuzia între actor și personajul interpretat este atît de temeinică încît, probabil, nici autoarea cronicii nu se mai poate lesne descurca. (C. M.).

Un critic

Se numește Ioan Groșan. Critica literară a spus, citîndu-i prozele, că-i o speranță a literaturii tinere. Noi spunem, citîndu-i cronicile dramatice publicate de Viața studentescă aproape număr de număr, că e o speranță și a criticii dramatice. Are nerv, are fermitate în opinii, are culoare. Are, mai ales, ceea ce lipsește multor cronicari: expresivitate. Multe dintre frazele sale se rețin prin capacitatea de a face iubită o judecată de valoare. Iată cîteva exemple din cronică publicată în Viața studentescă din 13 decembrie 1988: „Mulți regizori și mulți interpreți și-au rupt molarii în carnea tare a pieselor lui Brecht, căci ceea ce păruze a fi o fragedă pulpă rumenită nu era decît un cotlet în singe abia perpelit”; „Sub bagheta fermă a lui Constantin Fugașin „OPERA DE TREI PARALE” face toți banii”. (I. S.).

